

Simpozij OBDOBJA 42

Miha Sever

Podoba slovenskih literarnih avtorjev in literarnih del v internetnih memih

objavljeno v:

Andraž Jež (ur.): *Slovenska literatura in umetnost v družbenih kontekstih.*

Obdobja 42. Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani, 2023.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-42/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2023.

Obdobja (e-ISSN 2784-7152)

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

PODOBA SLOVENSКИH LITERARNIH AVTORJEV IN LITERARNIH DEL V INTERNETNIH MEMIH

Miha Sever

Gimnazija Šiška, Ljubljana
Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Ljubljana
mihasever98@gmail.com

DOI:10.4312/Obdobja.42.315-325

Internetni memi kot popularno komunikacijsko orodje mladih vse bolj pritegujejo pozornost raziskovalcev. Bliskovit vzpon so doživeli zaradi hitrega širjenja, stalnega preobražanja, svobodne participacije in velikega družbenega vpliva. Literarni avtorji in literarna dela so poleg sodobne popkulture in življenjskega stila ter aktualnih političnih vprašanj priljubljena vsebina memov. Analiza rezultatov raziskave, v katero je zajetih 244 internetnih memov, je pokazala, da večina memov obravnava avtorje in dela šolskega literarnega kanona.

internetni memi, literatura, družbena omrežja, humor, pedagogika

Internet memes as a popular communication tool for young people are increasingly attracting researchers' attention. Their meteoric rise is due to their rapid spread, constant transformation, free participation, and high social impact. Literary authors and literary works, alongside contemporary pop culture and lifestyle as well as topical political issues, are popular subjects for memes. An analysis of the results of a survey of 244 internet memes showed that most memes deal with authors and works from the school literary canon.

internet memes, literature, social networks, humor, pedagogy

1 Internetni mem – mladinski fenomen

Izraz mem¹ (angl. *meme*) je leta 1976 v knjigi *Sebični gen* skoval biolog Richard Dawkins, s katerim je želel opisati družbene fenomene, ki se med ljudmi širijo podobno kot virusi. Internetni mem je na drugi strani del vernakularja t. i. netizenov ali spletnih uporabnikov, s katerim označujejo viralne vsebine v obliki slik, videoposnetkov, gifov ali zapisov, navadno humorne narave, ki se prenašajo po internetu (Shifman 2013: 362).

Memi so že desetletja snov proučevanja številnih znanstvenih področij, od psihologije do filozofije, jezikoslovja, folkloristike, politike in komunikologije (Shifman 2013), zadnja leta jim čedalje več pozornosti posvečamo tudi v Sloveniji

1 V slovenskem internetnem prostoru prisoten tudi z izrazi jazjaz, meme, mema.

(Sever 2021).² Poleg navezovanja medsebojnih stikov in zabavanja mladi z njimi izražajo svojo identiteto, socio-geografska razmerja, interese, odnos do aktualnih družbenih vprašanj pa tudi intimne misli, s katerimi podirajo družbene tabuje (Ridanpää 2014; Sever 2021). Bliskovit vzpon so doživeli zaradi hitrega širjenja, stalnega preobražanja, svobodne participacije in velikega družbenega vpliva.

2 Struktura in humornost internetnega mema

Mem je večinoma preprosto zgrajen iz podlage (angl. *template*) in vsebine (angl. *content*) (Sever 2021). Poleg obeh je inherentni sestavni del mema tudi stališče (Shifman 2013: 369–370). Ključna lastnost memov so predelave: to jih ločuje od drugih viralnih vsebin (Shifman 2013; Dynel 2016), pri čemer predelave postanejo pomembnejše od originala (Shifman 2013: 373). Internetni memi nastajajo v okviru participatorne kulture, v kateri se vlogi ustvarjalca in potrošnika zabrišeta. Nekateri tako govorijo o ustvarjalcu-potrošniku (Akhther 2017; Laineste, Voolaid 2017). Ustvarjalci jih objavljajo na profilih družbenih omrežij oz. blogov, kjer so internetnim uporabnikom na voljo kadarkoli.

Glede na humornost se je v memetični skupnosti oblikovala subjektivna delitev na t. i. plebejske meme³ (angl. *normie memes*) in ezoterične meme⁴ (angl. *esoteric memes*). Plebejski memi naslavljajo čim širšo množico internetnih uporabnikov, strukturno in jezikovno so navadno preprosto zgrajeni, snovna referenca je jasna in hitro dojemljiva, humor pa neagresiven in naiven. Skupnost memetičnih ezoterikov se je oblikovala na uporništvu proti plebejskim memom z vse večjo strukturno, jezikovno (gl. Dylen 2016) in humorno hermetičnostjo. S tem se je memetična skupnost razdelila na več podskupin s specifičnimi simboli in humornimi tehnikami; nastale so nove skupine memov, kot so volhki jazjazi⁵ (angl. *dank memes*) – katerih glavna značilnost je brisanje snovne reference z absurdom, nadrealizmom, črnim humorjem in specifično vizualno podobo; antijazi⁶ (angl. *antimemes*), ki načrtno eliminirajo ustaljene humorne vzorce z odstranjevanjem poante;⁷ drekobjave⁸ (angl. *shitposts*), ki težijo k popolni nereferečnosti in zato k navidezni nesmiselni naključnosti; gorki jazjazi⁹ (angl. *wholesome memes*), ki horizont pričakovanja presegajo z odvrčanjem od smešenja in promovirajo občudovanje, toplino, sprejetost in druge pozitivne družbene vrednote. Z zapiranjem memov se odpirajo prazna polja za njihovo razrešitev: doseganje humornega učinka je zato vse bolj personalizirano, internetni uporabniki pa morajo za

2 Memi kot sodobni kulturni fenomen zanimajo predvsem etnologe.

3 Slovenski izraz tvoril M. S.

4 Slovenski izraz tvoril M. S.

5 Prevod povzet po strani *Volhki jazjazi* na omrežju Facebook. Na tem mestu naj izpostavim še slovensko ustreznico *jazjaz za meme*, ki se uporablja v besedni zvezi *Frišen jazjaz* v podblogu r/Slovenia na omrežju Reddit.

6 Slovenski izraz tvoril M. S.

7 Prevod angl. izraza *punchline* po *Slovarju laž nih prijateljev med angleščino in slovenščino* (2021). 8 Izraz povzet po rabi v podblogu r/Slovenia na omrežju Reddit.

9 Slovenski izraz tvoril M. S.

ugotovitev reference dobro poznati kontekst memetične snovi in se močneje mentalno aktivirati pri razreševanju.

Humornost je konstitutivna značilnost internetnega mema (Akhther 2017: 5; Predojevič 2020; Milosavljević 2020: 11–12; Sever 2021). Ker pa je internetna memetična kultura pogosto uporniško naravnavana (Huntington 2013), prevprašujejo tudi humornost samo: ustvarjalci tako večkrat zavijejo v odklonski esteticizem ali nehumorni družbeni komentar. Memi imajo lahko poleg primarne vloge tudi sekundarno, npr. izobraževalno, politično, ozaveščevalno, skupinotvorno, ekonomsko/oglaševalsko, pedagoško (Sever 2021).

Literarni avtorji in literarna dela so poleg sodobne popkulture in življenjskega stila ter aktualnih političnih vprašanj priljubljena vsebina memov. Po eni strani omogočajo vzpostavljanje ironične distance do slovenske kulture, zgodovine in šolskega kurikula ter provokativno prevprašujejo mitizacijo kanoniziranih avtorjev, po drugi strani mladi z njimi izražajo tudi nacionalno pripadnost ter se identificirajo z življenjskimi usodami literarnih avtorjev in literarnih junakov, obujajo nostalgijo na otroško in mladinsko književnost ali literarnim avtorjem priznavajo umetniško kvaliteto.

3 Raziskava

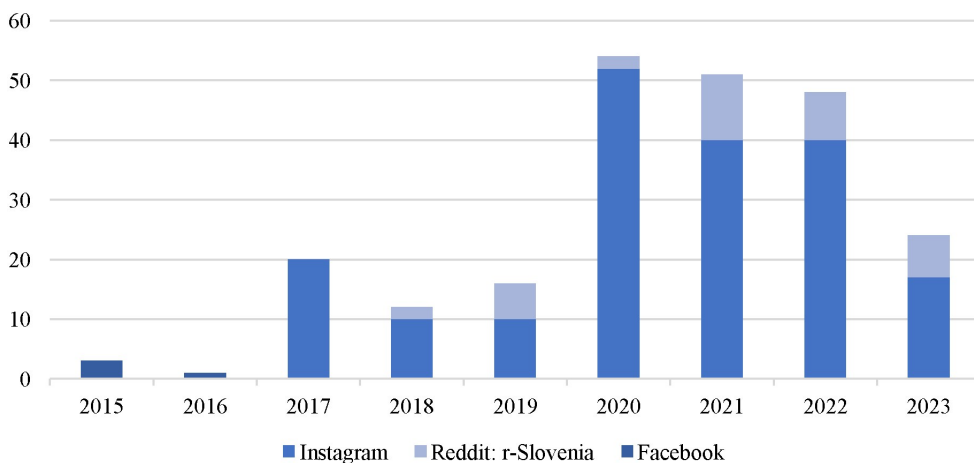
3.1 Gradivo

Gradivo raziskave obsega skupno 244 memov, pridobljenih z družbenih omrežij Facebook, Instagram in Reddit¹⁰ v obdobju od 25. 5. 2015 do 14. 3. 2023. Pri oblikovanju korpusa sem upošteval naslednje kriterije: poleg literarnih avtorjev in del so bili v izbor sprejeti tudi tisti neliterarni avtorji ali sopotniki literatov, ki jih uvrščamo v šolski kanon (npr. Primož Trubar, Matija Čop); enako velja za ljudsko slovstvo (npr. Ob bistrem potoku je mlin). Izven korpusa so ostali internetni memi o tuji literaturi (Kafka, Garfield, Franček ...), memi o literaturi na splošno (domače branje, ljubezenski roman ...) in tisti, pri katerih se ime literatov pojavlja naključno (Stritarjeva ulica, Prešernov trg). Po temeljitom premisleku se v izbor niso uvrstili tudi memi o glasbenikih, čeprav bi sicer besedila pesmi lahko obravnavali kot poezijo (npr. Jan Plestenjak, Vlado Kreslin), o literatih, ki so v javnosti bolj znani po svojem neliterarnem ustvarjanju oz. po popkulturnem statusu (npr. Boštjan Gorenc - Pižama, Slavoj Žižek), in memi, ki upodabljajo filme in filmske like po knjižni predlogi (npr. Vampir z Gorjancev, Kekec). Pri snovnem spajanju npr. slovenske in tuje literature je za uvrstitev v izbor zadostoval element slovenske literature.

Meme s Facebooka so prispevali 3 ustvarjalci, z Reddita 33 ustvarjalcev, z Instagrama pa 41, kar predstavlja večino vseh ustvarjalcev (53 %). Slabo zastopanost Facebooka lahko pripišemo šibki slovenski memetični sceni na tem omrežju. S Facebooka sem pridobil 7 memov, z Reddita 37, z Instagrama pa 200 (več kot štiri petine). Ustvarjalci na Instagramu so veliko plodnejši pri ustvarjanju literarnih internetnih memov (LIM) kot na drugih dveh omrežjih – vzrok je iskati v naravi tega

¹⁰ LIM sem pridobil z bloga r/Slovenia, ki je namenjen razpravi in deljenju slovenskih vsebin oz. vsebin med Slovenci.

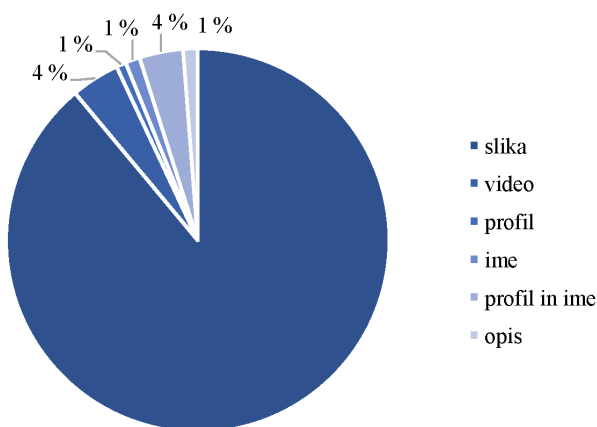
družbenega omrežja, ki se osredotoča na deljenje vizualnih vsebin, medtem ko so vsebine na Redditu raznovrstnejše.

Graf 1: LIM po letih in viru objave.

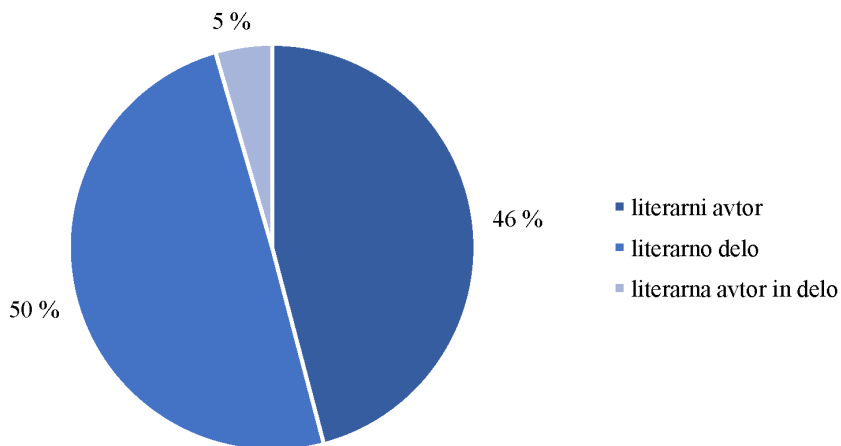
Obravnavani LIM se po letu objave raztezajo od leta 2015 do 2023; prvi dve leti so bili objavljeni izključno na Facebooku, ki se je leta 2017 umaknil Instagramu, leto pozneje se je pridružil še Reddit. Število memov je skokovito naraslo leta 2020, kar pripisujem epidemiji SARS-COV-2 (čas za ustvarjanje memov) in zakasnenemu valu slovenske produkcije internetnih memov.

3.2 Analiza

Graf 2: Deleži LIM po obliki.

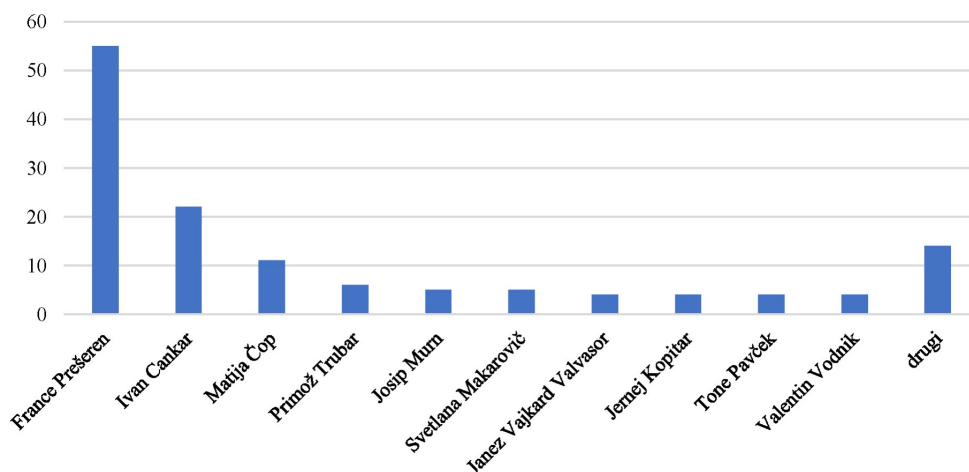
Obravnavani LIM so se pojavljali v šestih različnih oblikah: v sliki, videoposnetku, profilu, imenu, kombinaciji profila in imena ali v opisu. Daleč najpogostejša je slika, kamor uvrščam tako *image macro*¹¹ kot bodisi le vizualno ali le tekstualno objavo v obliki slike; skupaj dosegajo skoraj devet desetih vseh obravnavanih LIM. V enakem deležu, in sicer s 4 %, sledita videoposnetek in kombinacija profila in imena, z nižjimi deleži pa še preostale oblike.

Graf 3: Deleži LIM po obravnavani snovi.

Po obravnavani snovi LIM zelo enakovredno zastopajo tako literarna dela kot literarne avtorje. Natanko polovica obravnavanih LIM obravnava literarna dela, 46 % literarne avtorje, 4 % pa literarne avtorje in literarna dela hkrati. Pri razvrstitvi sem upošteval izključno slovenska dela in avtorje: LIM, ki ima npr. za podlago slovenskega avtorja, za vsebino pa tuje literarno delo, spada v kategorijo Literarni avtor.

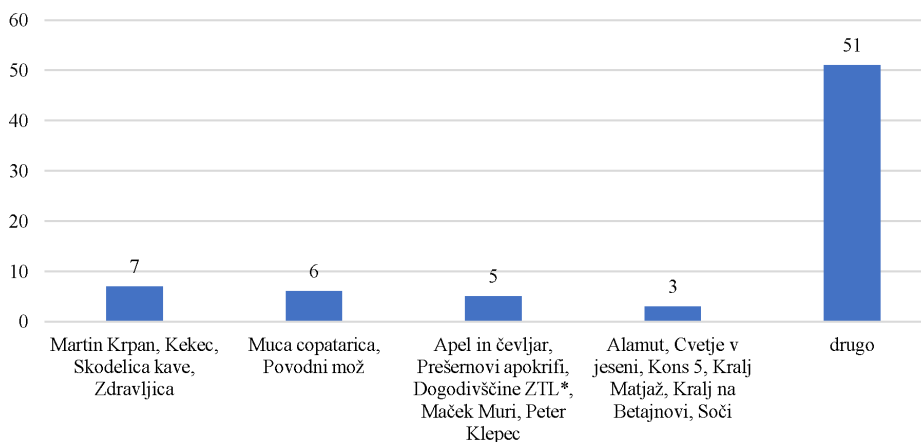
¹¹ *Image macro* – vizualne podobe s humornim tekstovnim pripisom (Dyrel 2016).

Graf 4: Obravnavani literarni avtorji v internetnih memih po številu.

Zelo zanimive rezultate kaže analiza LIM po številu obravnavanih literarnih avtorjih (Grafikon 4). Na vrhu je z naskokom France Prešeren (55), ki mu sledi Ivan Cankar (22). Na tretjem mestu je z 11 pojavitvami Matija Čop, čeprav je zgolj literarni sopotnik, ne avtor. Čop se v memih pojavlja tako v kombinaciji s Prešernom kot samostojno. Preostali avtorji beležijo veliko manj pojavitev; Primož Trubar 6, Murn in Makarovič 5, Valvasor, Kopitar, Pavček in Vodnik 4 ter vsi drugi skupaj 15. Med sodobnimi avtorji se pojavijo zgolj Svetlana Makarovič, Feri Lainšček, Tone Pavček in Boris Pahor. Skupaj kar 77 pojavitev beležita nacionalna pesnik ter dramatik in pisatelj, France Prešeren in Ivan Cankar. Vsi najpogosteje obravnavani avtorji so uvrščeni v slovenski literarni kanon (UN 2008; UN 2018), kar ne preseneča, saj so oz. so bili ustvarjalci memov udeleženci v izobraževalnem sistemu, ki je osrednji naročnik in porabnik kanona (Novak Popov 2014: 44).¹²

¹² Podrobne podatke o uvrščanju Prešernovih pesmi v šolska berila v doktorski disertaciji podaja Zoran Božič (2010). Rezultate, zbrane v pričujoči raziskavi, bi bilo zanimivo primerjati tudi s spremljavo omemb literatov v Digitalni knjižnici Slovenije (dLib): za izris grafikona je treba vse podatke v iskalnik vnašati ročno (Hladnik 2023), zato primerjave zaradi zamudnosti nismo opravili.

Graf 5: Obravnavani literarnovedni internetni memi po številu.

Bolj razpršene rezultate daje analiza LIM po številu literarnovednih elementov. Po sedemkrat sem zabeležil Martina Krpana, Kekca, Skodelico kave in Zdravljico,¹³ po šestkrat Muco copatarico in Povodnega moža. 11 literarnovednih memov se pojavi petkrat ali štirikrat, manjkrat pa skupaj še 51 memov. V primerjavi z literarnimi avtorji noben element bistveno ne prednjači pred drugimi. Tudi tu prevladujejo dela in liki šolskega literarnega kanona, zanimivo pa je, da se jim pridružijo pravljice, otroška in stripovska literatura (Muca copatarica, Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika,¹⁴ Maček Muri, Juri Muri v Afriki, Radovedni Taček ...). Med najpogostejšimi so tudi tu dela in liki Prešerna in Cankarja (Skodelica kave, Zdravljica, Povodni mož, Apel in čevljar, Prešernovi apokrifi, Kralj na Betajnovi).

3.3 Nekatere strukturne, tekstovne in vsebinske značilnosti obravnavanih LIM

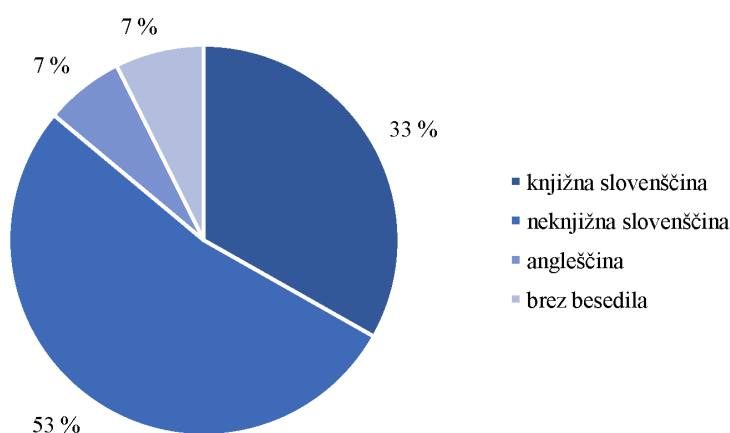
Najpogostejše vsebine tvorijo politični in popkulturni motivi, motivi, povezani z življenjskim slogom ustvarjalca mema in sodobnimi družbenimi trendi, obscenost in vulgarnost, demitizacija ter na drugi strani patriotizem, živalske podobe, nostalgija za otroškim/mladinskim obdobjem življenja in eksistencialni izzivi. Strukturno gledano so predelave ali jezikovne ali vizualne ali hkrati jezikovne in vizualne.

Kot kaže grafikon 6, več kot devet desetih obravnavanih LIM vsebuje tekstovni element. Knjižno slovenščino vsebuje natanko tretjina LIM, neknjižno slovenščino več kot polovica, izključno angleščino pa 7 %. Rabo angleščine pogojuje iz angleškega (oz. mednarodnega) internetnega prostora prevzeta podlaga ali vsebina, predelana v nov kontekst. Pri rabi neknjižnih socialnih zvrsti prevladujejo sleng in pokrajinski standardi, za kar obstaja več razlogov: bližina mladi populaciji, doseganje absurdnega

13 Glede na absurdne ali temačne tone humorja v internetnih memih je izbira Zdravljice kot Prešernove najbolj optimistične pesmi po mnenju učencev (Božič 2010: 524) na prvi pogled presenetljiva – prvo mesto verjetno zaseda zaradi njene sedme kitice s simbolno državno vlogo, ki odpira pot socialni kritiki in demitizaciji.

14 Na grafikonu 5 označeni z Dogodivščine ZTL.

učinka, pa tudi reprodukcija jezikovno-geografskih stereotipov (načrtna raba npr. gorenjskega ali štajerskega standarda). Pravopisna pravila so redno kršena (predvsem umanjkanje ločilnih znamenj in neupoštevanje velikih začetnic), tudi pri memih v knjižni slovenščini. Zelo pogosto je spajanje angleškega in slovenskega jezika, kar je navadno odraz prevzemanja memov iz mednarodne internetne skupnosti;¹⁵ pri tekstualni predelavi tako določene dele angleškega besedila zamenjajo slovenski tekstovni elementi. Če je šlo zgolj za vstavljanje lastnih imen, sem mem uvrstil med angleško pisane LIM, v primeru leksemskih ali nadleksemskih vstavkov pa sem meme uvrstil med slovensko pisane.

Graf 6: Jezikovna raba v obravnavanih LIM.

Pri obravnavanih LIM zasledimo zelo raznolike vrste humorja. Humor je v veliki meri (88 %) večravniški: bodisi ga izraža več kot en element mema bodisi mem vsebuje več različnih vrst humorja, pri čemer je pogosto zaznati hierarhijo humornih elementov. Najpogostejša primarna vrsta humorja v LIM je absurd (55) – ki ga mem lahko dosega s številnimi elementi: parafrazami, medbesedilnostjo, dvomom v pravo resničnost, mešanjem trivialnega in privzdignjenega, samoironijo in metahumorjem. Tesno mu sledi besedna igra (46). Zelo značilna sta tudi črni humor¹⁶ in drekoobjava (humor s šibko ali neobstoječo referenco). V manjši meri se pojavljajo gorki jazjazi. Na podlagi zgornjih opisov so značilnosti memov presenetljivo podobne značilnostim postmodernistične literature (Zupan Sosič 2017). Analizo si natančneje pogledjmo na primeru spodnjega mema:

¹⁵ Angleščina je *lingua franca* v mednarodni internetni skupnosti (Laineste, Voolaid 2017).

¹⁶ Črni humor po mnenju Andersson in Rosén (2017) smeši prepovedane univerzalne teme in hkrati podira družbene tabuje. Po mojem mnenju je zadosten prvi pogoj (smešenje hudih bolezni, smrti, samomora ...), drugi je namreč preveč socialnozgodovinsko pogojen.

Slika 1: Matija Čop simulator (IG-peklenslav-8.2.2022-video).

Na sliki 1 je zajem strani iz mema v obliki videoposnetka, ki prikazuje utapljanje prvoosebnega igralca računalniške igre Minecraft v reki s pripisom MATIJA ČOP SIMULATOR. Vsebina literarno jasno referira na Čopovo utopitev v Savi. Gre za relativno enostaven mem, vendar z večravninskim humornim učinkom. Mem je pisan v knjižni slovenščini, sicer s skladijskim vplivom angleščine. Vizualni del tvori le zajem zaslona. Strukturno gre za tipični *image macro*, tj. vizualno vsebino s pripadajočim pripisom, vsebinsko pa gre na eni strani za popkulturni motiv popularne igre, na drugi pa za del šolskega literarnozgodovinskega znanja. Humorni učinek sproža navidez absurдна povezava med računalniško igro in Matijem Čopom, popkulturna referenca na utopitev človeka, misel o obstoju simulatorja za utapljanje, šolska referenca na obravnavanje slovenske romantike, pa tudi nostalgična referenca na čas igranja računalniških videoiger in podoživljanje igralnih trenutkov pred smrtjo prvoosebnega računalniškega lika. Gre za primer črnega humorja, ki vzpostavlja provokativen odnos do usvojenega literarnozgodovinskega znanja in hkrati demitizira enega od literarnih velikanov, na podlagi katerega se je po njegovi smrti pomagala vzpostaviti nacionalna identiteta. Na ta način ustvarjalec provokativno izraža uporno stališče do mitizirane podobe Čopa in s tem do njegovih občudovalcev. Kanonizacija in mitizacija namreč vplivata na recepcijo mitizirane osebe (Božič 2007: 663). Demitizacija v povezavi s črnim humorjem je zelo pogost motiv slovenskih LIM, zato ne čudi dejstvo, da je Matija Čop za Francetom Prešernom in Ivanom Cankarjem najpogosteje obravnavana literarna osebnost.

4 Zaključek – mem kot didaktični pripomoček

Dejstvo, da snov obravnavanih memov v veliki meri obsega tako družbeno-zgodovinske okoliščine literarnih avtorjev kot naslove in motive literarnih del šolskega kanona – pri čemer se elementi posameznih memov kompleksno prepletajo z izražanjem vrednot, sodobnim življenjskim slogom in jezikom ter popularno kulturo –, postavlja vprašanje o kakovosti usvojenega književnega znanja ustvarjalcev memov. Številni šolski strokovnjaki so kritični do šolskega kurikula, ki naj bi spodbujal predvsem usvajanje faktografskega znanja, ki ga učenci hitro pozabijo (npr. Marentič Požarnik 2011). V nasprotju z njim naj bi bilo kakovostno znanje trajno, uporabno, celostno, povezovalo naj bi deklarativno in proceduralno raven, vsebovalo metakognitivno raven in etično razsežnost (Marentič Požarnik 2011: 31). Z analizo memov smo potrdili večino ali vse lastnosti kakovostnega znanja: ustvarjalci so ohranili tako poznavanje faktografskih dejstev o slovenski književnosti kot znanje na višjih ravneh (analiza, odnosi, vrednotenje), ki je podlaga za doseganje večdimenzijskega humornega učinka.

Viri in literatura

- AKHTHER, Najma, 2017: Internet Memes as Form of Cultural Discourse: a Rhetorical Analysis on Facebook. [Konferenčna predstavitev] *International conference on visual South Asia: Anthropological Exploration of Media and Culture*. Daka, Bangladeš. Na spletu.
- ANDERSSON, Lisa, ROSÉN, Ida, 2013: *Dark Humour – And Its Use in Advertising: Perceptions of Generation Y*. Magistrska naloga. Jönköping: Jönköping International Business School.
- BOŽIČ, Zoran, 2007: Sprejemanje Prešernovih pesmi: razumevanje, nerazumevanje, oboževanje. *Slavistična revija* LV/4. 653–674. Na spletu.
- BOŽIČ, Zoran, 2010: *Poezija Franceta Prešerna v srednješolskih učbenikih in njena recepcija*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta. Na spletu.
- DYNEL, Marta, 2016: »I has seen Image Macros!« Advice Animals Memes as Visual-verbal Jokes. *International Journal of Communication*, X/10. 660–688. Na spletu.
- HLADNIK, Miran, 2023: *Jurčič in sodobniki: Predobjava članka Jurčič in sodobniki: Kulturomična miniatura*. Wikivir. Na spletu.
- HUNTINGTON, Heidi E, 2013: Subversive Memes: Internet Memes as a Form of Visual Rhetoric. *AoIR Selected Papers of Internet Research* III. Na spletu.
- LAINESTE, Liisi, VOOLAID, Piret, 2017: Laughing Across Borders: Intertextuality of Internet Memes. *European Journal of Humour Research* IV/4. 26–49. Na spletu.
- MARENTIČ-POŽARNIK, Barica, 2011: Kaj je kakovostno znanje in kako do njega? *Sodobna pedagogika* LXII/2. 28–50. Na spletu.
- MILOSAVLJEVIĆ, Ilija, 2020: The Phenomenon of the Internet Memes as a Manifestation of Communication of Visual Society – Research of the Most Popular and the Most Common Types. *Media Studies and Applied Ethics* V/1. 9–27. Na spletu.
- NOVAK POPOV, Irena, 2014: *Novi sprehodi po slovenski poeziji*. Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije.
- PREDOJEVIĆ, Željko, 2021: Humor katastrofe i internetski memi u vrijeme pandemije koronavirusa na primeru dvaju instagramskih profila. *Anafora* VIII/1. 1–21. Na spletu.
- RIDANPÄÄ, Juha, 2014: Geographical Studies of Humor. *Geography Compass* VIII/10. 701–709. Na spletu.
- SEVER, Miha, 2021: Uvod v meme in njihov potencial za geografijo. *GEOMIX* XXVIII/1. 64–67. Na spletu.

- SHIFMAN, Limor, 2013: Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker. *Journal of Computer-Mediated Communication* XVIII. 362–377. Na spletu.
- SKARLOVNIK ZIHERL, Andreja, OMAHEN REGOVC, Špela, KREČIČ, Mojca in sod., 2021: *Slovar laž nih prijateljev med angleščino in slovenščino*. Elektronska izdaja. Amebis, d. o. o. Na spletu.
- UN 2008 = *Učni načrt. Slovenščina. Gimnazija: Splošna, klasična, strokovna gimnazija*, 2008. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
- UN 2018 = *Učni načrt (posodobljena izdaja). Slovenščina. Program osnovna šola*, 2018. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.
- ZUPAN SOSIČ, Alojzija, 2017: *Teorija pripovedi*. Maribor: Litera.